

Metams 5 r., pusmečiui 2 r.
60 k., 3 mėnesiams 1 r. 30
kap., 1 mėnesiui 45 k.

UŽSIENIUOSE:
metams 9 rb.; 9 mėnesiams
6 rb. 80 k., 6 mėnesiams
(pusmečiui) 4 rb. 60 k.; 3
mėnesiams 2 rb. 35 k.; 1
mėnesiui 80 kap.

SKELBIMAI:
Petito, eilėlė (4 skiltys) prieš
tekstą 60 k., po teksto 30 k.

Lietuvių Balsas

Darbo ieškantiems: eilėlė
10 k. — Giminių ieškantiems:
eilėlė po teksto 10 k.

REDAKCIJOS
ir ADMINISTRACIJOS adre-
sas: Petrapilis, Saperų g-lė
n. 9. b. 9. Telef. 286—46.

REDAKCIJA visais reika-
lais priima kasdien, be sa-
kmadienių, nuo 12 v. dieną
ligi 4 val. vakaro.

Skyrium numeris
6 kap.

Metai II.

Petrapilis, Spalių 2 d. 1916 m.

N° 75 (104).

„Lietuvių Balso“ skaitytojams.

Kieno prenumerata baigiasi spa-
liu mėn. 1 d., prašome pasiskubinti
užsisakyti tolesniam laikui, kad ne-
susitrukdytų laikraščio siuntinėjimas.

Nuo spalio m. 1 d. ligi metų galo
„Lietuvių Balso“ kaina Rusi-
joje: 1 rub. 30 kap. Užsieniuose 2
rub. 35 kap.

Tuojaus reikalingi

„Lietuvių Balsui“ įgaliojimai

priimti prenumeratai ir skelbimams šio-
se vietose:

Smolenske	Kreicburge
Orle	Kremenčiuge
Aleksandrovske	Kastramoje
Brianske	Kalugoje
Borovičiuose	Omske
Bolovske	Orenburge
Braslave	Ostrove
Bobre	Petigorske
Baranavičiuose	Pskove
Bachmače	Penzoje
Būda-Kiselevske	Preluiose
Balandoje	Pinerovske
Buzuluke	Rrževe
Valke	Romzajuje
Volmare	Riazaniuje
Vladimire	Tambove
Čatčinoje	Troicke
Gorodoke	Čeropoviče
Dysnoje	Caricine
Igumenėje	Šliselburge
Ivano Voznesenske	Elvoje
Kurske	Jurovkoje
Kozlove	Dorpate ir

kitur, kur tik yra būrelis lietuvių, o norėtų
atskiras Nė Nė pirkts laikraščio, tai pra-
šome nurodyti mums sąžiningą uolų žmogų,
kuriam ir siuntinėsim „Lietuvių Balsą“
atskiram pardavinėjimui.

Del sąlygų kreipkitės į „Lietuvių Bal-
so“ Administraciją.

Петроградъ, Саперный пер. 9—9.

Petrapilis, spalio 2 d.

Ūkio klausimu po karo.

Vienas svarbiausių dabarties klau-
simų yra ūkio nuniukotoje Lietu-
voje sutvarkymas. Deja, šiuo klau-
simu inteligentija mažai tesusirūpi-
nus. Laikraščiuose retai tematai strai-
psnelių apie tai, kaip mums reikia pra-
dėti gyventi tėvynėje, ko mes turėsi-
me visupirma nusitverti, kad turėtu-
mė duonos kėsnį. Tokių straipsnelių
papuola lyg netyčiomis, ir patsai ūkio
sutvarkymo klausimas gvildyti beveik
nepradėtas. Tokiam esant klausimo
stoviui, kai ateis metas grįžti į sena-
sias gūžtas, neturėsime jokio pagrindo
naujam gyvenimui ir darbui pradėti
ūkio srityje. Atsidursime bekabančio
tarp dangaus ir žemės padėjime—ne-
žinosime ne už ko grįžti, kad kaip
nors susilaikytumėme.

Pradžią gi kiekviename darbe, o
ypačiai ūkyje yra labai svarbi, nes su
ja surišti ateities vaisiai. Pirmieji ne-
geri žingsniai gali daugelį metų atsi-
liepti ir sumažinti ūkio šakų pelną,
vadinasi pažeminti ekonominį stovį
kiekvieno ūkio atskirai.

Mūsų šalis — tai žemdirbių šalis.
Nuo žemdirbio ūkio, nuo jo pakilimo
kyla mūsų visos tėvynės ekonomika

nes visas jos turtas guli dirvoje. Tai-
gi šalies ekonomika kietai surišta su
žemdirbio ūkiu ir jo sutvarkymas yra
labai svarbus dalykas, reikalaujantis daug
atsidėjimo ir pajėgų.

Darbai tinkamai atlikti — ūkiui Lie-
tuvoje atgaivinti — reikia visupirma turė-
ti galvoje mūsų šalies ūkio išsivystymo
istoriją ir reikia pristatyti, koksai ūkis
turės būti ateityje mūsų tėvynėje. Ūkio
evoliucija, gyvenimo sąlygų dėka, vedė
mus prie gyvulių ūkio. Lauko produ-
ktai: grūdai, linų pluoštas — gyvulių
produktų buvo stumiami į antrąją vietą
ir tebebus stumiami po karo, kuomet
gyvenimas įeis į normalias vėžes, ap-
statytas daugmaž panašiomis, kaip ir
prieš karą, sąlygomis.

Ne tik gyvulių produktų brangu-
mums stumė (ir stums) prie gyvulių
ūkio, bet tai daro ir mūsų dirvų ypa-
tybės. Be pagerinimo dirvos fizinio su-
dėjimo, be vispusiško papildymo trū-
kstamų dirvos maisto dalių kultūros
augalams mes ūkininkauti negalime.
Tas trūkumas kaip tik galima papildy-
ti mėšlu, kaip liekana gyvulių perdir-
btų lauko produktų į pieną, sviestą,
taukus mėsą ir tt. Tokiu būdu, ūkio
evoliucija ėjo ir turėjo eiti prieš karą
gyvulių ūkio takais, ir būtinai tais pa-
čiais takais eis ir po baisiojo karo.
Štai reikia mums atminti, nes, sugrįžus
į tėvynę, teks griebtis tokių ūkio šakų,
kurios bus maždaug būsimąjo ūkio pa-
matu ir kurios, antra vertus, bus paran-
kesnės, naudingesnės ir tinkamesnės
pirmiaisiais ūkininkavimo metais nunio-
kotoje Lietuvoje.

Ūkis — tai kombinacija įvairių nau-
dojamų ūkio šakų, kaip antai: laukų
augalų veisimo, sodo, daržo, miško,
pievos, paskiaus gyvulių, ragučių, avių,
kiaulių, ožkų ir paukščių naudojimas.
Kiekvieno ūkininko tikslas — gauti dau-
giau pelno iš savo ūkio. Tai galima
pasakyti tik tada, kai ūkininkas pasi-
renka ūkininkavimo sąlygomis tinkamas
ūkio šakas ir moka kaip reikia jas iš-
naudoti. Be to, reikia žiūrėti ir sten-
gtis, kad pastarosios su mažesniu pri-
dėjimu kapitalo ir darbo duotų geres-
nių rezultatų. Šito ypačiai reikia žiūrėti
pradedant ūkininkauti iš naujo. Mes gi
kaip tik ir busime toki, kuriems reikės
pradėti darbas savo šalyje iš pradžios.

Pradėdami ūkininkauti visupirma
turime įsivaizdinti, prisistatyti, kokio-
mis sąlygomis teks pradėti tas naujas
darbas

Nežiūrint į socialinį padėjimą po
karo, liudytojais kurio mes busime, mū-
sų šalies ūkis neturės nei trąšų, nei ge-
rų įrankių bei mašinų žemei dirbti; ne-
turės užtenkamai arklių, darbininkų, žo-
džiu, neturės to, kas gali suteikti tin-
kamas sąlygas augalų veisimui. Iš an-
tros pusės, neturėsime gyvulių ragu-
čių, avių, kiaulių, o gal net ir paukščių.
Neturėsime užtenkamai ir gero maisto.
Kas reikalinga bus mūsų krašto ūkiui
po karo, to negalės jam pristatyti grei-
tu laiku nė viena gėraširdė valstybė,
ir mes busime likimo priversti pradėti
tais likučiais, kurie bus užsilikę po ka-
ro. Grįžtant į tėvynę, apie šį reikia
jau iš anksto labai ir labai pagalvoti,
kad vietoje būtų galima ir su tais li-
kučiais užsidirbti kėsnys duonos.

Busime priversti laiku, lėšomis ir
darbu daryti ekonomiją, nes daug prie-
dermių turėsime atlikti, reikės visur su-
skubti. Aplinkybės, kuriose teks ūki-
ninkauti, bus mums nepaprastos ir la-
bai painios.

Augalų auginimui, kaip jau minėjau,
negalėsime suteikti tinkamų sąlygų,
todėl reikia iš anksto pagalvoti, kuriais
augalais pasėti laukai, kurie iš jų ne-
toki lepus ir geriau išlaikytų nepapra-

stas sąlygas ir kurie iš jų duotų pasto-
vesnį derlių? Be to, reikia pagalvoti,
kaip pagaminti ir kuo pakeisti mėšlas,
nes užtenkamai gyvulių neturėsime
bent keleris metus. Paskiaus, reikia
pagalvoti, kaip sunaudoti neapsėti lau-
kų plotai, nes reikia manyti, kad tokių
atsiras nemaža, nes su vienu arba
dviem arkliu po karo negalime tiek
nudirbti ir dar su blogais įrankiais,
kaip tai buvo galima seniaus su 3—4
arkliais. Be to, reikia vėl pagalvoti,
kurių gyvulių tuojaus po karo veisti,
kad susilaukus kuogreičiaus iš jų pel-
no ir valgomų produktų. Paskiaus, rei-
kia pagalvoti apie įvežamas į Lietu-
vą ragučių, kiaulių, avių ir kit. gyv.
veisles, nes mums ne vis tiek, kokios
bus veislės platinamos Lietuvoje, jog
mūsų ūkis vėrs ilgai visi gyvulių
ūkio, iš kurio mes turėsime gyventi.
Reikia net pasirūpinti, kuo užmainyti
mėsą ir pieną, nes šių valgomų pro-
duktų kaip tik neturėsime. Reikia daug
apie ką pakalbėti, pasvarstyti, kad nau-
ji sumanymai ir projektai ūkio srityje
po karo pasiektų dabar visus pabėgė-
lius ir suinteresuotų juos, kaip geriaus
uždirbti duonos kėsnys kruvinuose mū-
sų tėvynės laukuose.

Agr. P. Variakojis

Svarbus momentas.

Mūsų šalis neturi nė nepriklausom-
ybės šešėlio, kuri tautai augti ir ve-
žėti būtinai reikalinga, neturi auton-
omijos. Autonomija, kad ir nėra nepri-
klausomybė, betgi ji yra oras, kuris
tautai reikalingas savo gyvybei laikyti,
be kurio tauta gyva palaidota. Be au-
tonomijos tauta visai beteisė. Dar ne-
senai prieš karą savo šalies autonomi-
jos ne tik negalėjome laikraščiuose svar-
styti, negalėjome net jos sapnuoti. Da-
bar, kad ir rašome, svarstome, betgi
mūsų balso neklausoma. Kas kita len-
kai. Jiems ir Rusai, ir Vokia žada. Vie-
ni duosią autonomiją kiti — nepriklau-
somybę. O apie lietuvių niekas nė žo-
džio neprataria. Kol kas mūsų tautos
niekas nežiūri, nes ji nedidelė silpna.
Ar bus taip toliau, parodys netolima
ateitis.

Mums neužtenka vien tik savo lai-
kraščiuose tartis apie savo šalies ateitį.
Reikia apie savo tautos reikalus ra-
šyti ir svetimoje spaudoje, ypač rusų
pvz. „Russk. Slovo“ laikraštyje. Tame
daugelio skaitomame laikraštyje lenkai
beveik kiekviename numeryje rašo apie
lenkus, jų dabartinį ir būsimą padėjimą.
Del ko mes to nedarome? Jeigu nega-
lima minėtajame laikraštyje, tai reikia
kitame kuriame rašyti apie lietuvių var-
gingą dabartį, o ypač apie jos ateitį,
kad reikalinga nepriklausomybė savo
gyvenimui tvarkyti, kad mums visai
nereikalinga stipriojo kaimyno „globa“.
Privalome visokiais būdais naudotis
dabarties politikos padėjimu, kad atei-
nančioms kartoms nebūtumėm kalti.

J. Valianas.

Lietuvių bankos reikalu.

Nemaža girdėjome balsų, skelbiamų
laikraščiuose, kad lietuviams tautos rei-
kalams žmoniškai aprūpinti būtinai rei-
kalinga esanti sava lietuvių tautos ban-
ka. Priešingų balsų gal nė vienam ne-
teko girdėti, nes visi suprantame, kaip
išganingai atsilieps mūsų tautos gyve-

nime busima lietuvių banka. Todel
džiaugsmingai skaitėme amerikiečių su-
manymą steigti panašią banką. Tų
mažų bankelių, kurių jau turime, nebe-
užtenka mūsų tautos reikalams. Net jų
pačių gyvavimas su mažomis pajėgo-
mis, matyti, neilgas ar bent be didelės
ateities vilties.

Amerikiečių sumanymas — įsteigti
pas save didelę banką — lietuvių rei-
kalų visiškai aprūpinti nieku būdu ne-
galės. Tas aišku. Taigi Lietuvoje, kur
mūsų tautos širdis tvaksi, būtinai rei-
kalinga banka, tokia banka, kuri galė-
tų žmoniškai visų luomų reikalus aprū-
pinti ir turėtų tautos pasitikėjimą. Dvie-
jų dalykų tokia banka reikalinga: 1)
turėti pakankamai pinigų, — pirmajai
pradžiai bent pusę milijono rublių, ir
2) tokią sąžiningą valdybą, kad nė
vienas lietuvis jai nieko negalėtų pri-
kišti ir visi galėtų remti ją tvirtu pasi-
tikėjimu. Tas privalybes turėdama ban-
ka stos ant tvirtų kojų, ir į savo ateitį
žiūrės skaisčiomis akimis. Ateitis jos
bus užtikrinta.

Bet kaip įgyti pinigai? Žinoma, ne
kitu keliu, kaip tik keliu akcijų. Tas
kelias tvirčiausias ir greičiausiai priei-
namas. Lietuvių tauta nėra turtinga ir
negalima svajoti, kad atskiri žmonės
savo mažais skatikais, nors ir didelės
energijos, milžinišką darbą nuveiktų.
Tegu jie bus ištikimiausi, visgi prie jų
skatikų maža kas norės savo skatiką
pridėti, nes maža gvarancija. Kas kita
su akcijomis. Čia nebereikia didelių
turtininkų, tik pakankamai žmonių pu-
sėtinau pasiturinčių, kad susidarytų ka-
pitalas ir būtų jis gvarancija. Taigi lie-
tuviai tokiu pagrindu gali lengvai įstei-
gti banką. Žinoma, kad akcinis bankas
labiau yra pageidaujamas, kuriame bū-
tų daugiaus kapitalo ir mažiaus akci-
jonierių. Kitaip sakant, turi būti akci-
jos ne mažos, nes juo didesnės akcijos,
juo didesnė priežiūra, ir mažesnis skai-
čius žmonių, juo padoriau gali tarp
savęs susitarti. Tuo atžvilgiu akcijos
neturi būti mažesnės kaip tukstancio
rublių vertės, ir balsas duotas tik tiems,
kurie turėtų ne mažiaus kaip penkias
akcijas. Bankai steigti pusei milijono
rublių sumesti tarp lietuvių atsiras
penki šimtai žmonių, ar net tiek ne-
reiks žmonių. To pirmajai pradžiai už-
teks. Jei bus permaža kapitalo, o atsi-
ras svarbių reikalų nuveikti, tai atsiras
taip pat ir kita tiek akcionierių ir pa-
sidarys milijoninis kapitalas. Bankai
su tokiu kapitalu nereiks labai į šonus
dairytis. Tada ir didesni piniginkai
savo pinigus paves jo apyvartai ir taip
milijonai patys susidės, su kuriais tau-
tai lengva bus kvėpuoti.

Valdybą išrinkti turintieji balsus ak-
cionieriai. Valdybą renkant, akcionie-
riai turės žiūrėti: 1) renkamąjo ištiki-
mumo žmogaus, 2) akcionierių ir ban-
kos reikalo ir 3) apskritai lietuvių ūpo.
Žmogus, renkamas į valdybą, turės
būti aiškaus elgimosi, be neištikimybės
dėmių. Jis privalys pirmiausia bankos
ir akcionierių reikalus suprasti ir są-
žiningai daboti. Didesnėji piniginkų
partija būtinai privalys turėti valdybo-
je savo ištikimų žmonių — ne tam,
kad jie tik savo partijos reikalus da-
botų, bet dėl ištikimybės. Pavyzdžiui,
jei kunigija, kuri lig šiol buvo laikoma
pasiturinčia, turės akcijų, ji pageidau-
s turėti valdyboje savo luomo narį. Taip
pat pasaulininkai norės turėti savo par-
tijų žmonių. Ypač turės būti atkreipta
domė į banko kasininką, kursai be ne-
abejotino sąžiningumo turės turėti ir
nemažą kauciją. Tokia valdyba, regis,
patenkins lietuvių, ir banka turės pa-
sisekimą. — Del valdybos reikės labai
apsižiūrėti, nes kas girdi lietuvių visuo-
menės balsą, tas žino gana gerai, kad
tarp lietuvių yra didis nepasitikėjimas.

Ypač tegu paklausia amerikiečių, kaip ten iš lengvatikybės mokėdavo kai-kurie naudotis, ir kaip ne vienam iš to išėjo nuoskauda. Ten žuvo ir pats pasitikėjimas. Tad neprivalo valdyboje būti nė šešelio nepasitikėjimo, nes kitaip visas reikalas niekais nueitų.

Banka tinkamiausiai bus sutvarkyta komercinių bankų pagrindu. Tokios bankos yra platus ir nesuvaržytas veikimas, ir ji visai galės nešti ant savo pečių visus lietuvių reikalus.

Tokiai bankai, įkurti, žinoma, reikia sutaisyti tinkami įstatai, kuriais remtųsi banko valdymas. Sutvarkys juos akcionierių išrinktieji žmonės. Tad reikia žmonių, pasižadėjusių įgyti akcijas. Taigi, prieiti prie darbo, matyti, reikalinga padaryti ankietą tarp žmonių, kurie savo akcijomis steigis banką. Su šiuo darbu dabartiniu metu yra labai sunku, nes lietuviai gyvena pakrikę, nelengvai gali susižinoti. Bet draugijos ir laikraščiai gali tame patarnauti ir padėti susitarti. Atidėlioti lig patogesnio meto negalima, nes banką turės pradėti veikti, kaip tik ateis karo galas. Ligi karo galo turi būti jau viskas sutvarkyta: kapitalas užtikrintas, valdyba išrinkta, įstatai sutaisyti, kad susitaikinus drauge prasidėtų ramus ir vaisingas bankos darbas.

Darant ankietą, reikia žinoti, kiek ir kokių bus akcionierių: kiek paprastų, kiek su sprendžiamuoju balsu, vadinamas, kiek turės vieną akciją, kiek — penkias. Tada galima būtų turėti žinių, ar lietuviai galės įvykinti tą tokį didelį dalyką, ir ar bus pamatas pradžiai veikimo. Pasižadėdamas įgyti akciją, niekas nepadarys nemalonumo nei sau, nei kitam (taip matos).

Darant ankietą, reikia pirmiausia apsisvarstyti, ar pats sumanymas tinkamas. Taigi išmanantieji šiuos reikalus tegu daro viešus per spaudą pasikalbėjimus. Tada paaiškės, ar lietuviai gali svajoti apie didelės bankos steigimą. Pirmiausia nei piniginkai galės susieiti, lai laikraščiai pramina jiems taką. Visuomenė tegu tarja savo žodį.

Aš prisizadu savo projektu įgyti penkias akcijas, kad tokiu būdu turėčiau sprendžiamą balsą.

K. V. D.

Socialistai nesutiko prisidėti į Amerikos Liet. Centro Komitetą.

"Liet. Balso" №74-me minėjome, kad Amerikoje susidarė Lietuvių Centro Komitetas Lietuvių Dienai suorganizuoti. Socialistai per suvažiavimą Wilkes Barrėje, kada buvo renkamas Centro Komitetas, į komitetą neįėjo, bet taip pat ir griežtai neatsakė prisidėti. Jie tikrai pranešė, dabar neturi įgaliojimų. Todel jiems buvo duota 3 savaitės laiko atsakyti ir palikta dvi vietos komitete.

Rugsėjo 4 d. nauj. kal. IX Amerikos Lietuvių Socialistų Sąjungos suvažiavimas ("Naujienu" № 215) šalia kitų dalykų svarstė ir klausimą, kaip socialistai turi žiūrėti į Lietuvių Dienos organizavimą, ar jie turi prisidėti į Centro Komitetą, ar kaip kitaip pasielgti.

Dalyvavusieji Wilkes Barrėje suvažiavime Stilsonas (liet. Stasiulaitis) ir Kapsukas aiškino, kad su tautininkais ir klerikalais negalima esą susidėti. Liet. Šelp. naudą (socialistų) pirminkas Gugis aiškino, kad Lietuvių Diena reikią sunaudoti, tik ne išvien su klerikalais ir tautininkais:

— Mums reikia sunaudoti Lietuvių Dieną, bet ne išvien su klerikalais ir tautininkais. Mes parodykime, kad ne norime su jais dalyvauti ir pasakykim, kodėl taip darome. Mes turime ne prie gatvių kampų aukas rinkti ir su jais muštis, o rengime prakalbas, darykime viešus susirinkimus ir aiškiname publikai, kodėl mes veikiamė atskirai. Aukų rinkime mes varžytinių nedarysime. Užteks, kiek mes surinksime salėse ir dirbtuvėse, bet sykiu mes išaiškinsime tikrąjį dalykų stovį.

Prešingai, Pruseika, nurodęs, kad aukų rinkimas tai ne S. Sąjungos dalykas, kad užsiėmus juo bus tik laiko gaišinimas, kuris taip reikalingas politikos dalykams, patarė ar nebūsią „ši syki geriau, jei galima būtų kokiais nors keliais susitaikinti su klerikalais ir tautininkais, nes liktų daug energijos mūsų politikos darbui“!

Galų gale kalbėjo ir A. Bulota. Žinoma, jis aiškino, kad negalima bendrai susidėti. „Jūs matote, šaukia jis, kad visa šviesioji lietuvių dalis arba jūsų tarpe arba jums simpatizuoja (A. Bulotos ir Žemaitės asmenyje Red.). Pas klerikalus nėra žmonių, kurie galėtų būti pastatyti viešose vietose rinkti aukų. Jei kuris jų ir surinks kiek, tai jūs žinote, kad jis su dežute greičiau kur kitur užsuks, negu pasiskubins į vietą parnešti. Aš ir Žemaitė netikime daugiau, kad bent ką galima būtų veikti bendrai su klerikalais ir tautininkais, nes mus jie jau spėjo įtikinti“. Toliau A. Bulota paskaitė sustatę „griežtus reikalavimus“ Centro Komitetui. Sąjungos suvažiavimas tuos reikalavimus priėmė. Jie tokie: kad viens visų tą dieną surinktų aukų trečdalis būtų pasiūstas tuo keliu, kurį nurodys s-tų sąjunga ir L. Šelp. Fond. ir kad likusiuoju du trečdaliu būtų suvartoti tiesiam del karo nuketėjusiųjų susiėlimui. Jeigu tie socialistų reikalavimai, Bulotos pakišti, bus atmesti, tai nutarta Lietuvių Dienos reikalus pavesti Liet. Šelp. Fondui sutvarkyti atlikti.

Tokiu būdu, kaip galima buvo ir iš anksto spėti, Lietuvių Dienai tvarkyti Amerikoje susiejo ne visos srovės o tik vidurinė ir vadinamoji dešinioji — tautininkai ir katalikai, gi pati kairioji Amerikos lietuvių visuomenės dalis — socialistai, dar A. Bulotos pakurstyti, atskilo. Buvo net balsų, kad jau prieš lietuvių dieną reiktų aiškinėti, kodėl socialistai einą skyrium. Dabar galima iš socialistų bent tiek laukti, kad jie tą taip svarbią dieną laikysis rimtai, negriaus jos bent Amerikos visuomenės akyse.

Petrapilio Lietuvių Vartotojų Draugija.

—o—

Šalip Petrapilyje esamų lietuvių susiėlimo ir labdarių draugijų senai jau buvo reikalingos ir kooperacijos organizacijos, sakysim kad ir vartotojų draugija. Senai jau apie tai buvo patylomis kalbama, bet tikrai karo metas, kada ėmė stigti reikalingiausiųjų produktų, įstengė išjudinti lietuvių nerangumą.

Susirašęs būrelis žmonių, vadinamųjų steigėjų, sustatė įstatus, išgavo jų miesto viršininko patvirtinimą ir leidimą sušaukti visuotinį steigiamąjį susirinkimą, kuris įvyko rugpjūčio 14 d. Susirinkimas nustatė nario mokesnį (pajų) 25 rb. ir 2 rub. įrašų. Kad ir duodama teisė mokėti pajų dalimis (po 5 rub. kas mėnuo), bet vis dėlto jis nustatytas per daug didelis ir neturtiniams lietuviams, kurių yra didelė dauguma, jis yra sunkiai įkandamas. Prekes iš draugijos krautuvės nutarta pardavinėti tik už grynus pinigus. Pasaliniai galės gauti tik tų prekių, kurių yra užtenkamai; tų gi prekių, kurių dabar trūksta mieste, bus duodama tik nariams. Į valdybą išrinkti šie žmonės: J. Orentas, K. Šalkauskis, J. Jucevičius, J. Strazdas, A. Bruckas; valdybos kandidatais išrinkti: K. Tamošauskis, J. Zauka, J. Baleišis, O. Ruzgas, Stauckas; į revizijos komisiją: kun. Narijauskis, A. Navadničėnas, Gudaitis; rev. kom. kandidatais: Deksnis, Skeiris, Burka. Valdyba tarp savęs slaptu balsavimu taip pasidalino pareigas: pirminkas — J. Orentas, jo padėjėjas — K. Šalkauskis, sekretorius — J. Jucevičius, kasininkas — J. Strazdas. Be bendrųjų pareigų, pirminkas turės būti krautuvės prižiūrėtoju ir bendruoju jos vedėju, tad jis turės kasdien lankyti krautuvę ir žiūrėti tvarkos; kasininkas turės imti ir mokėti pinigus, laikyti juos ir t. t.; sekretorius turės vesti knygas, sąskaitas, apyskaitas; likusieji valdybos nariai turi bendrai kontroliuoti valdybos darbus ir krautuvę, rūpintis reikalingais

Putinas.

Kunigaikštis Žvainys.

Poema.

(Žiūr. „L. B.“ № 70).

Nyksta jausmas, gema kitas,
Kelias jaudina krutinę,
Lyg banga po bangai ritas
Per siubuojančią mėlynę.
Susitikus su krantais,
Bėra ašarų šimtais.

Štai pagailo Žvainiui tųjų
Nekaltų jaunų dienelių
Ir tėvynės, ir liudnyų
Sesių mėgiamų dainelių...
Ir skaudžias skaudžias mintis
Gimdo sieloj atmintis.

Čia srovė nakties dvelkimais
Žvainio veidą pabučiavo
Ir, kartu su atminimais,
I žvaigždynus nubangavo.
Vėl juoda, audri dūma
Grįžta dvasią slėgdama.

Apsizvalgė; ten slaptingos,
Lyg užkeiktos glūdi vienos
Augštos tamsios ir galingos
Akmeninės bokštų sienos.
Kalnas ir pilis kartu
Miglų apglubta ratu.

Viskas rodos ten nurimo.
Čia gi krūmai susipynę,
Nuo vėsaus nakties dvelkimo
Šnabžda tylią sutartinę,
Ir pajudusių, senų
Tūni krūvos akmenų.

Jau atgal Žvainys pasuko —
Nejauku jam pasidare.
Rodos, ten, už palšvo rūko
Juodos gelmės atsidarė;
Rodos, pragaro dvasia
Laukia jojo gelmėse.

Ir staiga per krūmus girdi —
Kažkas artinas prie jojo.
Šiurpuliai suspaudė širdį
Kraujas gyslose sustojo.
Isiklausė — ir kartu
Stvėrė kardą iš makštų.

Mato — krūmai sujudėjo,
Žalios šakos pasikėlė
Ir staiga iš jų išėjo
Priešais Žvainį mergužėlė.
Žiūrė vadas — ar sapnai?...
Iš tiesų lyg but „jinai“...

Stovi, stebisi Žvainys,
Koliai karštas bučinys
Jo širdies neatgaivino.
Trenkė kraujas bangomis,
Klysta suvelta mintis: —
Savo mylimą pažino.

„Vai, skridau, skridau, skridau,
Bernužėlį suradau.
Vai iš ilgesio alpstu.
Kas nūn sapnuose saldžiuos
Mane jauną pabučiuos?
Mylimasis, tu... tu... tu...“ —

— „Bet sakyki, o dievai!
Kaip čionai atkeliavai?
Ar žvaigždžių šviesiu keliu?
Gražūs atdūšiai nakties
Neatšaldė man širdies;
Kaip pirma tave myliu.“ —

— „Oi, skridau, skridau, skridau,
Savo mieląjį radau.
Degančios širdies ugnia
Ji myluosiu, išbučiuosiu.
Savo sielą atiduosiu: —
Imk, mielasis, imk mane...“ —

Taip Žvainys su mylimąja
Po sunkaus atsiskyrimo
Džiaugias laime atrastąja.
Kolei kraujas nurimo
Vien save mėlsvam ūke
Mato degančią akia.

Bet ataušo geiduliai
Ir abiem tamsiai bailiai

Stojo prieš akis rytojus.
Masto, niaukiasi Žvainys;
Temsta rūpesčiu žvilgsnys. —
Ji taip-pat susidūmojus.

— „Bėgkim — tarė jis — tuoju.
Aš vėjimos nebijau.
Greit pasieksim mano šalį.
Ten apgint tave mokėsiu,
Ten aš saugosiu: mylėsiu,
Kaip širdis mylėt vien gali.“ —

— „Bėgt ne laikas — tarė ji —
Pilį tu paimt turi,
Nors ne taip, kaip mėginai!“ —
Ir kalbėdamu priejo
Ten, kur krūmuose glūdėjo
Samanoti akmenai.

— „Čia už šitų akmenų,
Tarp iškrypusių šaknų —
Tarė ji — yra vieta,
Kur landynė paslėpta,
Iš kurios urvu tolyn
Eina požemis pilin.“

Tad atsiųsk čionai man vyrus,
Kur į pilį eit išdrįs!
Viską ten esu ištyrus —
Atdarysime duris.
Tu gi glūdomoj nakties
Vesk kitus arčiau pilies!
Šokt gi niekas tenebando,
Kolei mes neduosim gando.“ —

Viską vadas prižadėjo
Ir atgal skubiai nuėjo.

* * *

Maloni graži naktelė:
Dvelkia minkštas šiltas oras;
Rasomis puošta žemėlė;
O viršų žvaigždžių choras
Ant mėsvų nakties skarų
Žiba aiškiu gintaru.

Ant tamsaus, slaptingo miško
Rausvas mėnėsis nusviro,
Ir žvaigždutės jau išblyško
Rytuose ant skliauto tyro.

Bet žemai juodi šešėliai
Temdo kelią aušruželei.

O tenai pilis juodoja.
Tamsūs bokštai keturiuose,
Ant kampų tvirtai sustoję,
I padanges galvas tiesia.
Lyg galingi milžinai,
Gina pilį amžinai.

Tyli bonės, tyli sienos
Nuo saldaus nakties dvelkimo,
Vien tik drebančios blakstienos
aukso žvaigždžių nenurimo.
Kas ten?... ties pilies kerčia
Rodos slenka paslapčia.

Šit... šešėliai sumirgėjo...
Vienas... antras... švyst — ir dingo.
Ošt — ir plotais nuaidėjo
Garsas gando paslaptingo.
Ir staiga tuščius laukus
Riksmas perskrodė baugus.

Sudrebejo oro srovės,
Suvaitojo naktužėlė.
O balsai dejavo, kovės,
I padanges aidą kelė
Ir šviesiais žvaigždžių keliais
Dilo atbalsiais tyliais.

Štai tyliau vis ginklai žvanga
Ir balsai siauriau vis kyla;
Nesibuoja oro banga
Per nakties didingą tylą. —
Vėl ramybė dyvinais
Pilį apsiautė sparnais.

*

Aiškiais spinduliais iš ryto
Saulė vėl linksmi sušvito. —
Glūdi sau pilis stipri,
Stakso bokštai keturi.
Tik viršų pilies mėlsvą
Plauko Žvainio vėliavą.

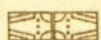
gųjų trukstamųjų daiktų supirkimu ir t. t.

Rugšėjo 25 d. buvo antras iš eilės visuotinis Liet. Vart. Draugijos susirinkimas. Iš 117 D-jos narių susirinkime dalyvavo 54. Valdybos pirmininkas papasakojo, kas jos padaryta nuo praėjusio vis. sus-mo lig dabar. Valdyba pasamdė krautuvių vietą Nikolskio skersgatvėje № 6, sustatė samatą lig Naujų Metų (3220 rub.), sustatė valdybai instrukcijos projektą. Visuotinis susirinkimas patvirtino visus valdybos darbus. Į Petrapilio vartotojų Sąjungos Tarybą Liet. Vart. D-jos atstovu išrinktas K. Salkauskis, igaliojiniu į visuotinį susirinkimą — J. Strazdas, igaliojiniu į Pirkimo Usamų Draugiją, — J. Jucevičius.

Draugijos krautuvių netrukus pradės veikti. Ji stengsis duoti savo nariams ypač tų daiktų, kurių dabar taip trūksta mieste: cukraus, kaimo rūšių miltų, sviesto, mėsos, pagaliaus, jei pasiseks, ir malkų ir tt.

Be kooperatyvų dabar sunku beapsieiti. Lietuviai turi pasinaudoti isikurusią draugiją ir jos steigiamą krautuvių, istodaminiariais ir įmokėdami pajų kad ir dalimis. Juk kooperacijos dėsniis yra toks: duoti kiek galint geriausių prekių paprasta rinkos kaina, o pirkėjams sutaupti skatiku, išmokant jiems nuo išpirktųjų prekių.

L. N.

P. Vaičiūnas.

Ko liūdi?

— Ko liūdi, mergele skaisčioji?
Kokie tavo sielą suspaudė skausmai?
Atbudusią žemę jau saulė bučiuoja —
Klausyk, kaip pavasario skamba balsai...

Žiūrėk, kaip gamtužė atgimsta,
Kaip linksmiai ji puošias po vargo
[sunkaus,
Ko siela vis tavo nerimsta?
Ko ilgis akutės, it žvaigždės dangaus?

— Vai, liūdna man jūsų šalelė,
Pasilgau aš baisiai tėvynės savos:
Ten žydi jau rutos darželyj
Mergelių geelės gražios Lietuvos.

Ten liko senieji tėveliai.
Aš tankiai svajoju — tėvynėn skrendu.
Tik ten aš varguolei širdelėi
Linksmybę auksinę ir meilę randu.

Vaizdelis.

(Iš karo lauko).

Jau senai juoda tamsa apsiutė visa karo lauką. Ilgos naktys. Bugu... Ką kas šianakt priešininkas ramus: ar nenori tik ką nors netikėtai padaryti.

Tyla. Tamsa. Nė viena žvaigždėlė nežiba melsvame danguje. Tik retkarčiais girdėti atbalsis: puk puk, puk puk, tai sargybos šūviai — ir raketos puikiai nušviečia dygiąsias vietas ir kasinius. Lyg žvakelė, įnešta į tamsų kambarį, — štai iš karto apšviečia jį. Raketos puikiai skrenda augšty, paskui, išiplėnėjusios, įsidegusios krinta žemėn apšviesdamos ją.

Tokią naktį stovėjo sargyboje už vielių kareivis lietuvius. Stovi jis ir mąsto, o graudi ašara rieda jam per skruostus iš akių. Atsimena jis savo Lietuvą, namus, gimines. Paliko jis Lietuvoje seną močiutę, mažas sesytes ir jauną broliuką. Senai jau vargšas nebe gauna jokios žinios nuo savųjų. Liko jie tenai. Kas su jais? vienas Dievas nežino. Skauda širdį. Liūdna. Mąsto jis, neįgali jam reikės grįžti pavergton, prispauston Tėvynėn. Ne! Taip negali būti! Lai geriau pirmoji kulka jį nušautų. Kad ir griuvėsiai, kad ir peleinai, bi tik Lietuva laisva.

Štai pasigirdo balsai priešininko apkasuose. Ir ten kareiviai kalba. Ką? Gal ir jie tą patį. Vargšai.

Mintis sutrukdė šūviai ir kulkosvydžiai terškesys. Štai ir armotos atsiliepa. Kas ten? Nickas. Tai mūsų žvalgai arti priešo prie jų vielių tvorų. Jie baisesiai to bijo.

Praėjo valanda. Kareivio lietuvio sargyboje atėjo pakeisti kitas.

Nuėjęs pasilsėti, jis ilgai negali užmigti. Vis jam galvoje močiutė, sesytės, broliukas, Lietuva — laisvė.

Aficieris R. Būrokas.

Korespondencijos.

TURKESTANAS.

Karo audrai užėjus, teko mūsų broliams ir sesutėms atsistoti tokiose šalyse kurių tūli nei girdėti nebuvo girdėję, nei sapnuoti nebuvo sapnavę. Ir tolimajam Turkestanan, kaip ir kitur, nemaža buvo jų atgrūsta atgabenta. Čia atklydė išvydo, patyrė didžiausio vargo ir nelaimių. Tolimos ir ilgos kelionės nukamuoti žmonės čia gavo sušalti šaltuosna ir ankštuosna barakuosna, nes šiaip kokios pastogės nebuvo. Nepriprastas šio krašto oras ir stoka tam tikro maisto sukėlė tremtinių tarpe visokių ligų, kurios pjaute pjaute žmones: iš 5—6 žmonių kai kuriose šeimynose beliko 2—3. Bėgdami iš Tėvynės tarėsi gyvi liksią išbėgę, o čia kaip tik daugeliui svietimos smiltys ant akių užgriuvo.

Pavasarij vietinio klebono kun. Pranaičio rūpesniu pradėjo organizuoti lietuvų komitetas n. d. k. š., kurs kovos mėnesį jau pradėjo traukti krūvon visus tremtinius, išblaškytus po visą šalį. Jiems buvo suteikta medžiaginė ir dvasinė pagalba. Dar nebuvo surinkti tremtiniai vienon kuopon, kaip išėjo įsakymas evakuoti juos su komitetais vidurinėse Rusų gubernijose, ir gegužės 12 d. lietuvų komitetas su savo pirmininku kun. Polonskiu ir visais tremtiniais lietuviais iš čia išsikėlė. Kai kuriose vietose dar liko lietuvių.

Jonas T. K.

CHARKUVAS.

Jau nuo Charkuvo skyriaus darbamios pradžios pradėjo kabinties kai kurie „popiečitelisų“ veikėjai, kad lietuviai duoda dvigubas pašalpas, kad, paėmę vaikus prieglaudon, nepraneša miesto sąjungai ir per tai tėvai ir už tuos vaikus ima dalį (pajoką). Žodžiu, reikėdavo prisiklausyti prikašiojimų vežimais. Grąsinta valstybės revizija, o štai ir laimė — mūsų skyrius susilaukė net visos komisijos, kuri padarė visų Charkuvo skyriaus institucijų reviziją. Ilgai turėjo igaliojinius ir siuvelyklos vedėjas J. Miklaševičius varyti su minėtąja komisija siuvelykloje, kol įtikino, kad darbas vedamas sąžiningai. Turėjo porą naktų igaliojinius su rašytoju pavargti, kol sustatė jų noru apyskaitas nuo pat skyriaus veikimo pradžios. Nors revizija pripažino, kad kai kurios pašalpos buvusios duotos neteisėtai, bet pasakė, kad palyginti su kitų tautų skyriais, lietuviai elgėsi gana žmoniškai su duotaisiais pinigais...

Miesto ir žemietybių sąjungos grižtai kerta prieš lietuvių skyriaus veikimą, įkalbinėdami, kad jie šelpia visus tuos, kurie turi teisės reikalauti pašalpos. Iš tos priežasties gubernatorius atmetė antrą kartą paduotąją samatą.

Kilsta klausimas, kas girdėti po kitus miestus apie samatas ir revizijų darymą. Mano nuomone, turėtų visi pranešti visuomenei per laikraščius, nes iš tokių žinių dažnai galima daug pasinaudoti reikale.

Pr. Pastumdelis.

HELSINKIAI, Suomija.

Helsinkiuose karo metu gyventojų bus daugiau ne 200 tūkst. Stovi Baltijos jūrą Suomijos ilankos krante. Jie turi gerai įtaisyta prekybos uostą, kuris karo metu maža teveikia. Stovi jame da

bar dalis karo laivyno ir prekybos laivai.

Helinskiei iš trijų pusių apsiusti jūrą, tik į vakarus ir truputį į šiaurę stūkso miškai ir uolos. Tad Helsinkiai atrodo kaip kokiam pussalyje arba net salose esą, nes kai kurios dalys, kaip antai vadinamasis laivyno uostas „Skatuden“ ir kitos mažesnės salos yra visai atsiskyrę nuo materiko ir surišti su juo tiltais.

Helsinkiai dabar pagarsėjo ir vasaros metu buvo sutraukę daug žmonių savo puikumu, tvarka, o gal ir madyklėmis, nors nedaug kuo pasižymėjusiomis. Namai mieste daugiausia mūro, tik vyriausybės, bankų ir turtingų draugijų — akmens; pakraščiuose yra daug maišytų: apatinis augštas akmens, o augščiau plytų. „Sörnäs“ ir „Kallio“ miesto dalyse yra ir medžio.

Miškų čia yra daug, bet mūsų tautiečiui, pratusiam prie didžiulių Lietuvos girių, neįauku čia daros, matant nedidelius ir nedaug medžių, nuskurdusius, augančius tarp granito uolų. Žaliumos čia maža. Daugiausia granito uolos ir vanduo.

Katalikų bažnyčios yra dvi: viena švedų katalikų koplyčia, įtaisyta nusamdytuose namuose, o kita mūro bažnyčia, bendra visų katalikų kolonistų. Lenkų yra daugiausia, tad ir pamaldos budavo laikomos lenkų kalba, tik retkarčiais švedų, o nuo šių Velykų ir mes lietuviai ir latviai iš eilės girdim kas antra šventė pamokslus. Tuo labai visi lietuviai tremtiniai esame patenkinti, kad atvykę į svetimą šalį nors Dievo žodį galime girdėti savo gimtąja kalba. Tai didelė padėka tuo tarpu apsigyvenusiems kun. A. Sabaliauskiui.

Lietuvių Helsinkiuose bus apie 100. Iš jų keliolika šeimynų yra apsigyvenę seniau, prieš karą. Gyvena turtingai. Turi savo krautuvių, restoranų bei kitokių uždėjimų. Vaikai dažniausiai lietuviškai nebemoka, o jei ir moka, tai labai silpnai. Kiti lietuviai karo ištremti čia yra atsistūrę. Yra jų iš Kauno gub. iš Šiaulių, nuo Ukmergės — vyžoniškių, debeikiškių; yra ir iš Vilniaus gub. ir apskrities, kaip antai, nuo Giedraičių ir tt. Nesant jokios lietuvių organizacijos visi atbėgusieji turi vargti ir maitintis iš savo darbo, o kelios šeimynos yra tikrai reikalingos pašalpos. Čionikščiai tremtiniai lietuviai yra surašyti ir registracijos lapeliai nusiųsti į Petrapilį į Centro Komitetą.

Neseniai čia lenkai sudarė draugiją del karo nukentėjusiems šelpiti. Lietuviai kol kas prie jų neprisideda. Lietuviai tremtiniai elgiasi gerai, pavyzdinčiai, neniekindami nei savo tikėjimo, nei kalbos.

Vasarai į Helsinkius buvo atvažiavę iš Voronežo keletas moksleivių abiejų lyčių. Padidėjus jaunuomenės, buvo pasisekė net pramogėlių vakarėlių sušaukti su visuomet gražiomis lietuvių dainomis, eilėmis, žaidimais ir tt.

Valstiečių Brol. Mackaus Balsas.

RIBINSKAS.

Prieš karą Ribinske apsigyvenusiųjų lietuvių buvo vos 2—3 šeimynos. Visi gyveno pasiturinčiai. Organizacijos tarp jų nebuvo jokios, nes sudarymų kokios nors draugijos jų skaičius buvo per mažas. Karui prasidėjus Ribinsko lietuvių kuopelė žymiai padidėjo. Tremtinių skaičius augo kasdien. Nerasdami čia jokios organizacijos, tremtiniai nemaža vargo prityrė. Jų dejavimai ir aimanavimai pasiekė nuo seniaus apsigyvenusių tautiečių širdis. Pradėta tartis, ką daryti, kokių būdu suteikti pagalbą nukentėjusiems broliams lietuviams. Pasikalbėję su kun. R., Ribinsko lietuvių išsirinko valdybą ir atidarė Lietuvos Draugijos nukentėjusiems del karo šelpiti skyrių. Tie tat visi, kaip kai kas sako ir rašė, „lenkininkai pirmutiniai ištiesė ranką, nešdami pagalbą nukentėjusiems broliams. Maža teesant įsteigtas iš pradžios turėjo begalės darbo. Darbuotis turėjo atsistėję. Atvykusieji tremtiniai buvo išvargę, išalkę ir apskurę. Reikėjo tad juos pavalgydinti, apdaryti ir duoti pastogę.

Tik tas, kurs darbavosi kiek nors komitete, atjaus, koks tai darbas — surasti tinkamus butus prieglaudoms ir bendrabučiams, įvesti juose prideramą tvarką, sutalpinti tremtinius ir jų vaikų.

Patenkines materijalinius tremtinių reikalus, komitetas atkreipė dėmesį į jų dvasios stovį. Parsikvietęs gerus mokytojus ir kalbos žinovus (pav. A. R. buvęs „Šaltinėlio“ bendradarbis), prie prieglaudų įsteigė 3 pradadamas mokyklas ir vakarinius kursus paaugusiems.

Visa tai sutvarkęs komitetas, norėdamas užsprengti dar vieną spragą, kreipėsi per Centro Kom. į Jo Eksc. vyskupą, prašydamas paskirti kokį nors kunigą lietuvių aprūpinti Ribinsko tremtinių dvasios reikalus. Paskirtas buvo kun. Burdulis.

Atvykus Ribinskan kun. Burduliui, viskas buvo jau sutvarkyta. Dirvonai buvo aparti, reikėjo tik juos apakėti. Visa tai, kas buvo padaryta taip vadinamųjų „lenkininkų“, reikėjo tiksliai palaikyti, tobulinti ir auginti, gaivinant dvasią. Bet, deja, ne taip išėjo.

Prasidėjo tarp kun. B. ir komiteto nesutikimai ir pasibaigė tuo, kad k. B. buvo priverstas iš Ribinsko išvažiuoti. Jo vieton atvyko kun. S. Pasirodė, kad iš didelio kun. B. darbo maža telikę ženklų. Katekizacija vaikų prieglaudose buvo beveik nepradėta.

Žvairys.

Zinios.

PETRAPILIS.

Spalių 8 d. Dramos Muzikos kuopa Komedijos teatre (Mochovaja 32), taiso spektaklį. Vaidins 3 veiksmų Baluckio komediją „Aukso Dievaičiai“ (Balčiknio vertimas). Pradžią 7^{1/2} val. vakaro. Bilietų kaina papiginta. Vaidinimas prasidės punktualiai. Vaidinimui prasidėjus pasivėlinusieji salėn nebus leidžiami. Po vaidinimo šokiai ir žaislai.

Tremtinių šelpimas. Rugšėjo 28 d. pirmą kartą buvo tam tikrosios Tarybos Kredito Komisijos posėdis, kuriame dalyvavo naujas tremtinių skyriaus priedaus reikalų ministerijos vedėjas Bulgakovas, paskirtas vieton buvusio Nevierovo. Posėdyje vėl kilo klausimas, kurs jau buvo nuspręstas rugšėjo 15 d., — apie tai, kiek tremtinių turėtų gauti pašalpos. Finansų ministerijos igaliojinius tvirtino, jog nutarta esą duoti pašalpos 50% vadinasi pusei tremtinių, ir tai dar dalis jų turės gauti ne visą pašalpą, bet pusę.

Tautinių organizacijų igaliojiniai nesutiko su tuo, ir klausimas bus dar kartą iškeltas plenoriniame Tam tikrosios Tarybos posėdyje.

Tame pačiame Kred. Kom. posėdyje buvo peržiūrėtos Liet. Draugijos Kalugos, Riazanės ir Odesos skyrių samatos.

K. Š.

Baltabiliečiai. Vidaus reikalų ministerija išaiškino, kad paleistieji del negalėjimo tarnauti kareiviai dabar, šaukiant baltabiliečius, nebūsią žiūrimi tie, kurie 1912 m. birželio 25 d. įstatymu priskirti gavo pensijas teise prie pirmojo ir antrojo skyriaus, vadinasi kurie serga ar turi kokių kūno ydų, del kurių negalėi dirbti ir del to reikalingi arba nereikalingi nuolatinės kitų priežiūros. Kareiviai gi, kurie pasinaudojo sužeistųjų Aleksandro komiteto globa lig 1913 m. sausio 1 d., dar ligi nebuvo išleistas 1913 m. birželio 25 d. įstatymas ir nebuvo pavesti šio naujojo įstatymo globai, tie nebūsią žiūrimi, kurie komiteto priskirti prie pirmojo sužeistųjų skyriaus (klasės). Visi gi kiti kareiviai, kurie visiškai paleisti iš kariuomenės del nesveikatos ir žaizdų, turį būti patikrinti, jei juos rado netinkamus tarnauti ne vėliaus kaip rugpjūčio 1 d. 1915 m. ir po to nē karto nebežiūrėjo.

Nauja ministerija. Vyriausybėje vėl keliamas klausimas apie pakeitimą palicijos departamento tam tikra palicijos ministerija.

Lig šiol Petrapilio universitetan priimta 873 žm.: teisės fakultetan — 245, istorijos bei filologijos — 61, gamtos mokslų skyriun — 131, matematikos skyriun — 118, medicinos — 251, chemijos — 46 ir rytų kalbų fakultetan — 21.

IVAIRIOS.

Nižnis-Novgorodas. *Lietuvių vakaras.* Seštadienyje, š. m., spalio m. 22 d. gelžkelio mokyklos namuose, Kanavine, Napolno-Vakzaline gatvė, įėjimas iš kiemo, bus muzikos, ir dramos vakaras su tautiniais žaislais grojant muzikai, kuri taisyta Lietuvių Mėgėjų kuopelė. Keturių skyrių programą sudaro: 1) vaidinimas „Naujas kelias“ — trijų veiksmų scenos vaizdelis — Bronio Sumeliškio, ir 2) „Eksproprijatorius“ — dviejų aktų farsas — Jurgio Kasiulaičio; 3) mišrus choras, p. Jokūbo Pumpurio vedamas, padainuos lietuvių tautos ir liaudies dainų, harmonizuotų įvairių kompozitorių; 4) paskiaus bus žaidimų su muzika. Pradžią lygiai 8½ val. vakaro. Pabaiga 2 val. nakties. Prašome svečių nesivėlinėti; vaidinimas prasidės punktualiai. Smulkmenas afišose. Bilietai iš anksto galima gauti pas: 1) V. Brigmaną, Kanavine, Jelizavietinską g-vė № 7, kieme, 2) J. Dvariškį, Grebešokę, (Pochvalinski sjezd), Novo-Nikolską g-vė, № 17, b. 3, ir 3) Lietuvių Komitetą.

Vakaro taisytojai: Juozapas Dvariškis ir Viktoras Brigmanas.

SVETUR.

Graikuose jau susidarė naujas ministerių kabinetas: ministerių pirmininku ir švietimo ministru — Atėnų universiteto profesorius Lambros, svetimųjų reikalų ministru — Zalokosta, pinigų ministru — Janetulėas, kariuomenės ministru — generolas Drakos, jūrų ministru — Daminos, kalbų ministru — Arkropulos, vidaus reikalų ministru — Celos, teisybės ministru — Antonopulos, tautos ekonomijos ministru — Ekonomides.

Salonikuose jau atvyko laikinosios vyriausybės nariai — Venizelas, admiralas Kundurijotis ir generolas Danglis.

Po pasitarimo sąjungos valstybių atstovų anglų pasiuntinybėje sąjungininkų admiralas pareikalavo Graikų vyriausybę išpildyti visus sąjungininkų reikalavimus, įteiktus jai rugsėjo mėnesyje.

Bulgarai varu ima kariuomenės makedonėčius.

Italų ir Rusų ekonomijos sutartis. Rusuosna važiuoja iš italų tam tikra komisija, susidedanti iš prekybos atstovų ir didžiųjų miestų prekybos rūmų pirmininkų. Komisijos tikslas suriši labiau Italai su Rusais ir paruošti dirva ekonomijos sutarčiai po karo.

Japonuose sudarytas naujas ministerių kabinetas: feldmaršalas grafas Terauci — ministerių pirmininkas ir pinigų ministru, vikontas Motono — svetimųjų reikalų ministru, baronas Goto — vidaus reikalų ministru, Osima — kariuomenės ministru, Kato — jūrų ministru, Okuda — švietimo ministru, Matsumuro — teisybės ministru, Nakašijodži — žemės darbo ir pramonės ministru, baronas Deu — kelių ministru. Naujasis kabinetas nepartinis.

Vokiečių nardomosios laivės ties Amerika šiomis dienomis nuskandino devynis laivus.

Šveicarijos ir Vokios sutartis. Šveicarijoje apskelbta ekonomijos sutartis, padaryta šių metų rugsėjo 14 d. Sutartis padaryta lig balandžio 1 d. 1917 m. Vokija apsiima pristatyti Šveicarijai kas mėnuo po 253.000 tonų anglų ir tiek plieno ir geležies, kiek bus

reikalinga Šveicarijos pramonei. Už tat Šveicarija apsiima tuojuo po karo išduoti Vokiai visus produktus, išvežtus iš sąjungos valstybių ir vokiečių agentų supirktus, ir vežti Vokion savo pramonės ir žemės produktų.

KARAS.

Rusų šone nieko ypatinga.

Kaukazo šone. Pajūriu rusai išmušė turkus iš Sogo ir Činradžiko nugarakalnių ir paėmė dešinįjį Karsuto-Dorosio upės krantą.

Prancūzuose. Į šiaurę nuo Somos ilgai buvo smarkus artilerijos šaudymas. Išardę vokiečių apkalas, prancūzai smarkiu puolimu paėmė apkalą pietus nuo Sai-Sai-Zelio. Į rytus nuo Somos, kokių penkių varstų plotu, prancūzai iš nevirtų puolė vokiečius ir paėmė svarbią poziciją. Šituo puolimu prancūzai paėmė Bovano kaimą ir didesnę Sono miško dalį. Vokiečiai daug netekę kareivių; kol kas surašyta 1300 belaisvių. Apie Bušavėno mišką vokiečiai darė žvalgybas, bet prancūzai armotomis greit juos išvaikė.

Anglai į rytus nuo Le-Saro pasislino priekin. Anglai, išleidę nuodingųjų dujų, nedavė vokiečiams išeiti iš savo apkalų. Į šiaurę nuo Ankro vokiečiai armotomis šaudė visiškai silpnai, pajutę tai anglai, puolė vokiečius ir paėmė apkalą. Į šiaurę nuo Stago reduto anglai smarkiu puolimu paėmė apkalą ir 200 belaisvių. Anksti ryto anglai vėl puolė ir insilaužė vokiečių apkaluosna. Į pietų rytus dideli vokiečių būriai bandė prisiartinti prie anglų apkalų, bet anglai kulkosvydžiais išvaikė, daugumą išmušė. Ties Živanšiu anglai išmušė vokiečius iš apkalų.

Italų šone. Visu italų šonu smarkus artilerijos šaudymas. Azijago pakalnėse austrų armotos nesustodamos bliauna. Italų armotų kaukimas esąs dar didesnis. Kartą, po tokio baisaus armotų šaudymo, abi pusės pradėjusi ant viena antros pulti, austrams jau buvo pasisekė pastumti dešinįjį italų sparną, bet ant rytojaus italai išmušė austrus ir pridarė daug jiems nuostolių. Alpių šauliai paėmė daug belaisvių, vieną armotą ir 6 kulkosvydžius. Bėgdami atgal austrai išsproginę visus savo šovinių sandėlius. Austrų aeroplanai skraidę italų pusėje ir kai kur numetę bombų, suardę kelius namus. Kitokių nuostolių nepadare. Austrų žinios, kad jie pradėję pulti italus apie Karsą, pasak italų, esąs austrų prasimanymas.

Balkanuose. Į rytus nuo Strumos anglų kariuomenė susikirto su bulgarų atgal einančia kariuomene ir privertė bulgarus pasitraukti. Bulgarai daug netekę žmonių, — vienoje tik mušio vietoje suskaitę 1500 bulgarų lavonų. Tarp Vardaro ir Črnos upių serbai pasislino priekin. Kairiajame Černos upės krante serbai labai sumušė bulgarus ir paėmė Skočivino kaimą. Bulgarai padarė bent kelis ančpuolius, bet kaimo neatsiėmė, tik paliko daug užmuštų ir 900 belaisvių. Vietomis serbai perėjo Černos upę ir pastumė bulgarus. Tarp Strupino ir Dobropoličo serbai išmušė bulgarus iš kelių augštumų ir paėmė 80 belaisvių. Bulgarai išsikraustė iš Kaudarmako, Ormanlio ir Kaznotaro. Prie Černos upės buvo karštų mušių. Serbai praplėšė bulgarų antrą sustiprintą liniją. Bulgarai gyneši be galo atakliai, bet nieko tai jiems nepadėjo, serbai juos sumušė ir paėmė vienus tik belaisvių 1486 ir 12 kulkosvydžių. Kaudarmako, Ormanlio ir Kaznotolio kaimus sąjungininkai paėmė. Anglai paėmė Kalandrą ir Komandosa.

Kairysis prancūzų sparnas žygiuoja priekin. Kitose vietose viskas po senovei. Sąjungininkai rašo, kad bulgarai vietomis silpnai gina.

Paskutinės žinios.

Rusų šone. Ties Ikskiuliu vokiečiai tris kartus, išleidę nuodingųjų dujų, puolė rusus, bet rusai atmušė.

Prancūzuose. Anglai padarė keletą smagių užpuolimų. Didelių laimėjimų turėjo prancūzai apie Somą, paėmė apkalą ir 3077 belaisvių.

Italų šone. Italai turėjo didelių pasiekimų Pazubijo apylinkėse ir ties Komanjonu. Italai praplėšė labai sustiprintą austrų liniją. Keliu į Karsą italai paėmė kelias linijas austrų apkalų ir kelias sustiprintas augštumas. Per visus šiuos mušius viena diena italai paėmė belaisvių 164 aficerius ir 7424 kareivius.

Balkanuose. Ties Struma anglų kariuomenė išvaikė būrius bulgarų raitininkų. Tarp Boraklio ir Džumos bulgarai bandė pulti, bet nesisekė. Anglai paėmė Topoloną ir Proseniką. Doirano apylinkėje anglai puolė bulgarų sargybą ir išvaikė ją. Anglų kariuomenė paėmė daug kaimų Strumos lygumoje. Ant dešiniojo Vardaro upės kranto sąjungininkai puolė bulgarus ir pasislino vieną varstą priekin. Serbų kariuomenė nenuilstamai mušasi su bulgarais. Rumunai vietomis žygiuoja priekin.

Pranešimai.

I.
PAMALDOS LIETUVIAMS REFORMATAMS Petrapilyje reformatų bažnyčioje (Morskaja 60) spalio 9 d. 2 valandą.

Kun. F. Jokūbenas.

II.
Lietuvių vakaras.
Spalio 9 dieną už Nevos Vartų Aleksandro dirbtuvės klube (kampas Šlisenburgo prospekto ir Aleksandro gatvės; stotis prie Mykolo Arkangelo cerkvės) bus vakaras lietuvių pabėgėlių naudai.

1. Vaidins komedijas: 1) „Dėdė atvažiuo“, 2) „Aš numiriau“ ir 3) „Kur dešra su stikliuku, bučiuosis pons su muziku“ (Naujas veikalėlis).

2. Šokiai ligi 2 val. nat.
Pradžią 6 valandą vakarą (punktualiai).

Naktį garo tramvajus eina į miestą: II v. 20 min., 12 v. 30 m., I v. 45 m. Bilietų iš anksto galima gauti pas J. Geniušą (už Nevos Vartų — Moskovskaja № 1. Telef. 558-40).

J. Geniušas.

Redakcijos atsakai.

—
Jonui Tupi Kampe. Korespondenciją sunaudojome, eilės persilpnos — nedėsimė.

Tamošiui. Tamstos eilių senai gavome. Nedėsimė.

P. Vientaučiui. Feljetonėlį „Nemuna“ ištaisę idėsimė. Eilės silpnos. Lai kraštį siuntinėsimė.

Redaktorius L. Noreika.

Leidėjas Martynas Včas.

Karolina Strelyčia

iš Utenos miestelio, Ukmergės aps., Kauno gub., ieškau švogerio Anūpro Žibo iš Utenos, seselės Uršulės ir pažįstamų. Prašau atsiliepti šiuo adresu: Москва, Марьяна роща за линией 2-го проезда д. № 26, кв. 1.

2092—2

Juozas Pečiūra,

Kauno gub., Ukmerg. aps., Alotų valsč., Naujaulyčio kaimo ieško giminių ir pažįstamų. Prašau atsiliepti šiuo adresu: Ст. Паушино, Московск. губ. Село Тушино, фаб. „Проводник“. Иосифу Печуро.

2093—2

JONAS GRISKĖNAS Oniškio par., Zarasų aps., ieškau giminių ir pažįstamų. 6-я Дѣйств. армія, Канцелярія Запаснаго Моторно-Понтоннаго б-на.

2086—1

VERONIKA DVARECKIŪTĖ gyvenanti Amerikoje nori susirašyti su savo broliais Dvareckais iš Bartininkų par.

Adresas:

2814 Alter Str., PHILADELPHIA Pa U. S. U.

2087—2

Kun. Ignas Zimblys, pranešu žinantiems mane savo adresu: 324 Wharton St., PHILADELPHIA Pa U. S. A.

2088—1

KAZIMIERAS KUNEVIČIUS Kauno gub., Juosvainių valsč., Ruseinių sod., ieškau brolio Vinco, sesers Mikalinos, giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Б. Дворянская № 33 кв. 13.

2069—1

DAMINIKAS BRASAS Kuršo gub., Telšių aps., Sedos valsč., ieškau giminių ir pažįstamų. Дѣйств. армія, 2 паркъ Казанскаго парк. орг. дивизіона.

2074—1

Kun. JUOZAS STANKEVIČIUS prašo kun. džiakono Dabrilos, palikusio Vilkauskioje, Suvalkų gub., pranešti, kas girdėtiš Vilkauskioje: ar klebonijoje visi sveiki, kaip Stankevičiaus krautuvė ar gyvuoja ir kas ją veda, ar p. Antanina Tolvinska Vilkauskioje. Aš su tėvais gyvenu Mogileve, visi šiaip taip laikomės.

Prašau Friburge Lietuvių Komitetą suteikti žinelių ir iš Vilkauskio.

2075—2

BAGDONAS LIUDVIKAS Kauno gub., Šiaulių aps., Šiaulėnų valsč., Pelekos sod., ieško motinos Benediktos ir sesers Bronislavos. Архангельскъ, Псковскій пр. № 65. Литовскій Комитетъ.

2076—2

JUOZAS SVIDERIS iš Pakruojaus valsč., ir par., Kauno gub., ieškau sesers, tetos ir švogerio Valio. Петроградъ, Везембергская 36—26.

2051—2

ONA DOVEINAITĖ Gučiūnų kaimo, Salų aps., Ukmergės aps., ieškau giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Везембергская 30 кв. 41.

2079—2

KS. SVETLAUSKIS iš Sūsninkų kaimo, Suv. gub., prašo suvalkiečių: Jul. Mikalauskaitės, Juozo Svetlausko ir J. Kaleinyko iš Amerikos atsiliepti. Петроградъ, 6-я линия № 43 кв. 1.

Amerikos laikraščių prašau pakartoti.

2080—3

KAZIMIERAS JOTKONAITIS iš Suvalkų gub., Vilkauskio aps., Alvito par., ieškau giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Екатор. каналъ № 45, дворницкая кв.

2081—2

JONAS ČIKŠTAS sužeistas kareivis iš Kauno gub., Panevėžio aps., Budbergo valsč., Adomiškių kaimo, ieškau tėvo, brolių, seserų ir pažįstamų. Петроградъ, Екатерининскій каналъ № 26, уѣзжисше № 13.

2083—1

VINCAS BORBULEVIČIUS Suvalkų gub., Kalvarijos aps., Dauškių par., ieškau giminių ir pažįstamų. Ж. д. ст. Верхнеднѣпровскъ, Екатор. губ.

2084—1

Kareivis **PRANČISKUS GERULIS** iš Kauno m., ieškau sesutės Petronėlės Gerulitės. Луга Петр. губ., Команда слабосильныхъ лошадей, Керасирскій Е. В. полкъ.

2085—1

JUOZAS ADOMAITIS, Suv. gub., Naumiesčio aps., Pervaznikų kaimo, Kidulų gminos, ieško tėvų, brolių ir pažįstamų.

JUOZAS ŽEMAITIS, Suv. gub., Marijampolės aps., Garliavos gminos, Pajėsio kaimo, ieško giminių ir pažįstamų. Abiejų adresas: Ст. Бологое, Новгород. губ., 2 рота (10 рабочаго баталіона).

2095—2

Geriausia vieta pinigams karo metu Brolių Vailokaičių ir B-v s Draugija.

PINIGAI TIKRI: visu karo metu Draugija nesustabdė pinigų išmokėjimo.

NUOŠIMČIAI GERI: pasidėjusiems metams — 5 rub. nuo šimto, pareikalavimui — 4 rub.

PARANKU PASIDĖTI ir LENGVA ATSIIMTI: pinigus atsiųsti ir gauti atgal galima paštu.

Adresas: Петроградъ, Лермонтовскій просп. № 10.

T-ву „Бр. Вайлокайтисъ и К-о.“ 1688—s.